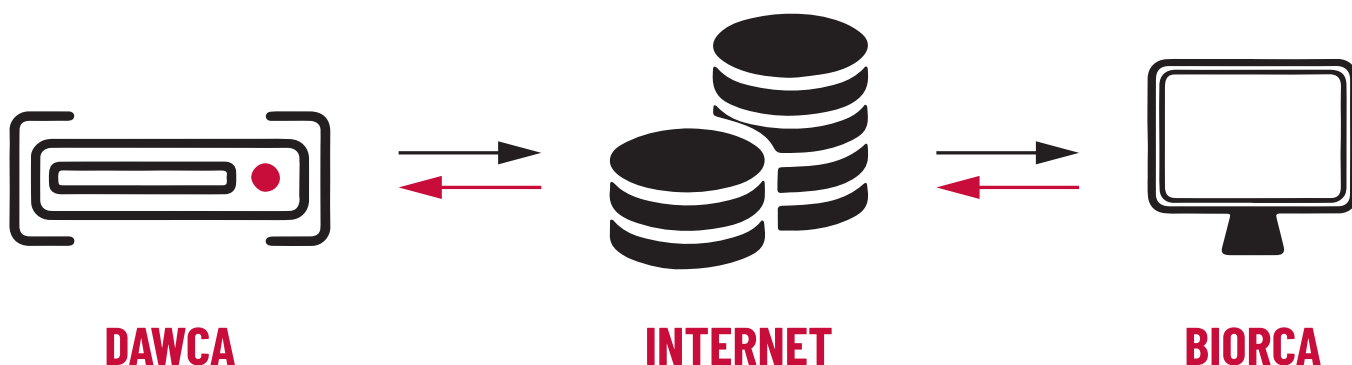

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA POLICJANTÓW ZWALCZAJĄCYCH SHARING

Źródło: *Kradzież treści TV w Internecie*, Stowarzyszenie „Sygnał”, Warszawa 2018, s. 40.

podinsp. Jarosław Zając

Zakład Służby Kryminalnej CSP

W niniejszym artykule opisano sposób dokonywania przestępstwa *sharingu*, tj. kradzieży i nielegalnej dystrybucji treści telewizyjnych. Wskazano prawidłowy sposób zabezpieczania materiału dowodowego. Ponadto w chronologicznej kolejności przedstawiono czynności, jakie należy wykonać, aby właściwie zabezpieczyć (procesowo i technicznie) laptop, komputer stacjonarny, dekodery lub telewizory (monitory). Przy tworzeniu niniejszego opracowania autor zasięgnął opinii specjalistów i biegłych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy oraz z Komendy Stołecznej Policji. Dodatkowo wykorzystał wskazówki techniczne przekazane przez przedstawicieli Stowarzyszenia „Sygnał”, z którym Centrum Szkolenia Policji podpisało porozumienie o współpracy. Stowarzyszenie to działa na rzecz poszanowania własności intelektualnej, praw nadawców, dystrybutorów i odbiorców programów telewizyjnych, organizuje szkolenia nt. ochrony własności intelektualnej i walki z naruszeniami praw autorskich.

OGÓLNE WIADOMOŚCI DOTYCZĄCE SHARINGU¹

SŁOWNIK POJĘĆ

Sharing (card sharing) – to nielegalne rozdzielanie uprawnień aktywnej karty abonenckiej i udostępnianie ich osobom trzecim (nieuprawnionym) przy użyciu urządzeń niedozwolonych, za pośrednictwem Internetu.

Zdarza się, że rozdzielanie sygnału telewizyjnego może występować przy użyciu normalnego kabla telewizyjnego, zainstalowanego legalnie (lub nielegalnie) w domu, budynku, bloku, a także szeregu mieszkań położonych blisko siebie.

Dawca – ma legalny dostęp do usługi płatnej telewizji kablowej oraz niezbędne urządzenia i specjalistyczne oprogramowania (dekodery ze zmodyfikowanym oprogramowaniem, komputer z podłączonym czytnikiem kart chipowych, który

SHARING

umożliwia odczyt kart abonenckich). Udostępnia uprawnienia innym użytkownikom Internetu (nie mając do tego prawa). Jego działanie polega na przełamaniu zabezpieczeń usługi opartej na dostępie warunkowym. Pobiera od swoich biorców (odbiorców) miesięczną opłatę, która jest niższa od miesięcznego legalnego abonamentu.

Biorca – osoba, która nielegalnie pobiera od dawcy uprawnienia do odbioru zakodowanego sygnału telewizji satelitarnej. Musi dysponować komputerem z odpowiednim oprogramowaniem skonfigurowanym z serwerem dawcy (za pomocą odpowiednich kluczy dekodujących). Otrzymuje pakiet umożliwiający odczytanie i oglądanie telewizji satelitarnej. Ograniczeniem technicznym jest liczba biorców, która może stanowić średnio 15 osób przy wykorzystaniu jednej karty dawcy.

Dekodery – są stosowane do legalnego odbioru cyfrowej telewizji satelitarnej lub telewizji kablowej oraz sprzedawane lub dzierżawione od operatorów z dołączoną kartą abonentką i sprzedawane w sklepach RTV z możliwością odbioru płatnych kanałów. Karta abonentka może działać tylko z zakupionym z nią dekodery satelitarnym.

Nielegalnie zmodyfikowane dekodery umożliwiają odbiór telewizji kodowanej bez udziału karty abonentkiej. Należą do nich: NBOX, Dreambox, VU+, Gigablue, Octagon i inne.

Do dekodery podłączone są także zasilacze.

KWALIFIKACJA PRAWNA SHARINGU:

Art. 6 ust. 1-2 oraz art. 7 ust. 1-2 ustawy o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym².

Art. 6. 1. Kto, w celu użycia w obrocie, wytwarza urządzenia niedozwolone lub wprowadza je do obrotu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega, kto świadczy usługi niedozwolone (dotyczy dawcy).

Art. 7. 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, posiada lub używa urządzenia niedozwolone, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Jeżeli sprawca używa urządzenia niedozwolonego wyłącznie na własne potrzeby, podlega grzywnie (dotyczy biorcy).

USTAWOWE ZNAMIONA CZYNU

Podmiot – powszechny.

Strona podmiotowa – umyślność, w zamiarze bezpośrednim.

Przedmiot – ochrona usług świadczonych odpłatnie przed nieuprawnionym dostępem do odbioru programów telewizyjnych.

Strona przedmiotowa (art. 6) – z działania – zachowanie się sprawcy poprzez celowe użycie w obrocie, wytwarzanie urządzenia niedozwolonego, wprowadzanie do obrotu, świadczenie usługi niedozwolonej.

Strona przedmiotowa (art. 7) – z działania – zachowanie się sprawcy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz posiadanie lub używanie urządzenia niedozwolonego.

Tryb ścigania – na wniosek.

Wniosek złożyć może również Stowarzyszenie „Sygnał”³, nie działa ono w imieniu pokrzywdzonych, lecz własnym.

W postępowaniu przygotowawczym o kwalifikacji prawnej będzie decydował prokurator.

Sąd orzeka przepadek urządzeń niedozwolonych stanowiących przedmioty czynów, o których mowa w art. 6 lub 7, chociażby nie były one własnością sprawcy⁴.

PODSTAWY PRAWNE CZYNNOŚCI POLICYJNYCH

Art. 207 kpk

§ 1. W razie potrzeby dokonuje się oględzin miejsca, osoby lub rzeczy.

§ 2. Jeżeli przedmiot może ulec przy badaniu zniszczeniu lub zniekształceniu, część tego przedmiotu należy w miarę możliwości zachować w stanie niezmienionym, a gdy to nie jest możliwe – stan ten utrwalić w inny sposób.

Art. 217 kpk

§ 1. Rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie lub podlegające zajęciu w celu zabezpieczenia kar majątkowych, środków karnych o charakterze majątkowym albo roszczeń o naprawienie szkody należy wydać na żądanie sądu lub prokuratora, a w wypadkach niecierpiących zwłoki – także na żądanie Policji lub innego uprawnionego organu.

Art. 308 kpk

§ 1. W granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, prokurator albo Policja może w każdej sprawie, w wypadkach niecierpiących zwłoki, jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe, a zwłaszcza dokonać oględzin, w razie potrzeby z udziałem biegłego, przeszukania lub czynności wymienionych w art. 74 § 2 pkt 1 w stosunku do osoby podejrzanej, a także przedsięwziąć wobec niej inne niezbędne czynności, nie wyłączając pobrania krwi, włosów i wydzielin organizmu. Po dokonaniu tych czynności, w sprawach, w których prowadzenie śledztwa przez prokuratora jest obowiązkowe, prowadzący postępowanie przekazuje sprawę niezwłocznie prokuratorowi.

Art. 14 ustawy o Policji

1. W granicach swych zadań Policja wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe w celu:

1) rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw, przestępstw skarbowych i wykroczeń.

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA POLICJANTÓW ZWALCZAJĄCYCH SHARING

W momencie wpłynięcia do jednostki Policji informacji o możliwości popełnienia przestępstwa *sharingu* lub oficjalnego powiadomienia o jego popełnieniu policjanci są zobowiązani do wykonania czynności operacyjno-rozpoznawczych

Serwer dawcy sharingu z zainstalowanymi kartami abonenckimi. Źródło: *Kradzież treści TV w Internecie*, Stowarzyszenie „Sygnał”, s. 43.

w celu ustalenia sprawcy lub sprawców tego czynu, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego⁵. Należy pamiętać, że powyższe przestępstwo jest ścigane na wniosek i niezbędne jest przyjęcie takiego wniosku w celu prowadzenia postępowania przygotowawczego. Wniosek składa dostawca sygnału telewizyjnego, usług internetowych lub inny operator będący pokrzywdzonym, zazwyczaj reprezentowany przez pracownika lub pełnomocnika. Taki wniosek może złożyć również Stowarzyszenie „Sygnał” jako krajowa organizacja działająca w ochronie interesów przedsiębiorców świadczących usługi polegające na dostępie warunkowym.

Funkcjonariusze Policji, wykonując czynności służbowe dotyczące *sharingu*, zgodnie z art. 14 ustawy o Policji⁶, powinni przeprowadzić obserwację i w miarę możliwości dokonać wywiadu, aby mieć dobre rozpoznanie. Wynika z tego, że dane dotyczące sprawcy, jego trybu życia i godzin pracy, miejsca prowadzenia działalności przestępczej, wynajmowanych pomieszczeń oraz używanych telefonów i pojazdów powinny być ustalone przed wszczęciem oficjalnych czynności procesowych.

ZALECENIA

1. Planując i przygotowując czynności służbowe związane z ujawnieniem *sharingu*, należy wziąć pod uwagę: topografię terenu, drogi dojazdowe i odjazdowe, ewentualne kierunki ucieczki, ukrywanie się osób, wnoszenie przedmiotów np. przez balkon. Budynek traktuje się jak bryłę (trzeba pamiętać o podwójnych podłogach, ścianach, sufitach). Należy zwrócić uwagę na instalacje telewizji kablowej (okablowanie), skrzynki rozdzielcze, zasilacze prądowe, maszty antenowe i talerze telewizji satelitarnej oraz na znaczny pobór prądu i czasami zbyt duże zużycie

wody (kwestia chłodzenia urządzeń). Mogą występować bezpośrednie połączenia pomiędzy lokatorami, przewiercone ściany i zamontowane kable telewizyjne. Niekiedy wejście do budynku może być utrudnione, ponieważ jest on chroniony – trzeba znać kody wejściowe. Ponadto można uruchomić osobowe źródła informacji w celu zdobycia bieżących wiadomości.

2. Udając się do konkretnego mieszkania, warto mieć przy sobie gwiazdkowy śrubokręt, miernik prądu, taśmę klejącą, nożyczki, kartony, sznurek, wytrzymałe worki foliowe i metryczki.

3. W miarę możliwości w czynnościach procesowych powinien uczestniczyć specjalista, ekspert albo biegły z komendy wojewódzkiej Policji lub CLKP.

4. Należy pamiętać, aby nie wchodzić do osoby, która świadczy usługi niedozwolone (dawcy) o godzinie 6.00. Może ona szybko zaszyfrować swoje urządzenia, gdy usłyszy zbliżających się policjantów. Należy wybrać inną godzinę, np. moment wyjścia z domu do pracy, miasta lub na zakupy. Następnie razem z tą osobą wrócić do mieszkania, wtedy nie będzie miała ona możliwości ingerencji w pracujące urządzenia.

5. Wchodząc do mieszkania, należy zwrócić uwagę na domowników. Nikt nie może od tej chwili pracować, dotykać, wynosić i ukrywać sprzętu komputerowego. Warto postarać się, aby domownicy nie pomagali policjantom podczas prowadzonych czynności oraz odłożyli swoje telefony komórkowe i inne urządzenia w widoczne dla policjantów miejsce (stół, ława, krzesło), oraz poszukać małych kartek z zapisanymi hasłami, loginami i innymi ważnymi danymi.

SHARING

6. Podłączonego i pracującego komputera (laptopa albo komputera stacjonarnego) nie wyłączamy z prądu. Należy wykonać zdjęcie monitora pracującego komputera, ze wskazaniem godziny i minuty; dokonać oględzin miejsca i zapisać dane w protokole; otworzyć poszczególne foldery oraz dokumenty i utrwalić ich treść za pomocą zdjęć. Trzeba też pamiętać o sfotografowaniu i zabezpieczeniu urządzeń podłączonych do komputera (ładowarki, drukarki, modemu, pendrive'a), a także o wszystkich gniazdach wtykowych i podłączonych kablach. Następnie należy odłączyć komputer od prądu (wpisując w protokole czas odłączenia), odpowiednio spakować, pamiętając o zasilaczu, zapłombować i dołączyć stosowne metryczki. Można narysować schemat wszystkich podłączeń.

7. W przypadku gdy komputer (laptop albo komputer stacjonarny) jest wyłączony i nie pracuje – zabezpiecza się go w całości wraz z akumulatorem i zasilaczem prądowym; plombuje się i dołącza stosowną metryczkę. Laptop – w położeniu poziomym – wkłada się w twarde opakowanie (może być oryginalny futerał) lub do wytrzymałego foliowego worka. Komputer stacjonarny – w położeniu pionowym – wkłada się w twarde opakowanie (może być oryginalny karton) lub do wytrzymałego foliowego worka. **NALEŻY TAK ZABEZPIECZYĆ, ABY DO WSZYSTKICH GNIAZD I PORTÓW NIE BYŁO DOSTĘPU Z ZEWNĄTRZ.**

8. Gdy funkcjonariusze Policji ujawnią w mieszkaniu sprzęt do nielegalnego rozdzielania sygnału telewizyjnego, powinni sprawdzić, czy dekodery jest włączony. Jeżeli tak, to sfotografować ekran telewizora; w miarę możliwości wejść w ustawienia, konfigurację i wykonać zdjęcia tych ustawień; utrwalić fotograficznie antenę satelitarną i konwertery oraz tylną ścianę dekodera tak, aby widoczne były podłączenia; zabezpieczyć dekodery wraz z przyłączonymi do niego kartami, zasilacze, piloty i inne urządzenia podłączone do dekodera, opisać wszystko w protokole oględzin miejsca, zapłombować i dołączyć metryczki.

9. Jeżeli telewizor jest włączony – należy przełączać poszczególne programy, zapisując to w protokole oględzin, i utrwalić za pomocą zdjęć; opisać i sfotografować wszystkie gniazda telewizyjne; w razie potrzeby zabezpieczyć procesor telewizora razem z zasilaczem i pilotem.

10. Dekoder i telewizor (jeżeli wystąpi taka potrzeba) zabezpiecza się podobnie jak komputer stacjonarny.

11. Warto także ponumerować wszystkie gniazda komputera (dekodera) oraz kable z nich wychodzące i podłączone dalej do innych urządzeń, tak aby początek i koniec poszczególnego kabla (przewodu) miał swój indywidualny numer. Używa się do tego ponumerowanych karteczek, które nakleja się na początku i końcu przewodu, lub taśmy bezbarwnej czy plastra, na których bezpośrednio wpisuje się kolejny numer. W przyszłości, jeżeli wystąpi taka potrzeba, będzie można ponownie uruchomić wszystkie podłączone i pracujące urządzenia.

12. Podczas oględzin należy dokładnie opisać całą instalację telewizji kablowej, która położona jest w bloku, domu lub mieszkaniu; zwracamy uwagę na zamontowane i podłączone na dachu, ścianach bocznych budynku anteny satelitarne (talerze). Można narysować schemat tych połączeń.

13. Zabezpieczonych komputerów nie wolno włączać ponownie, trzeba je przechowywać w pomieszczeniu z dala od źródeł silnego promieniowania i natężenia światła na terenie komendy Policji i niezwłocznie przekazać powołanemu biegłemu (instytucji specjalistycznej) do badania.

14. Należy zażądać od podejrzanego (osoby podejrzanej) o dokonanie *sharingu* oryginalnych licencji, programów oraz danych dostępu do komputera.

Policjanci prowadzący czynności operacyjno-rozpoznawcze i dochodzeniowo-śledcze dotyczące *sharingu* powinni stale poszerzać swoją wiedzę w zakresie taktyki działania w postępowaniu przygotowawczym oraz postępowania z dowodami zapisanymi w postaci cyfrowej, gdyż przestępcy używają coraz nowszych technologii i środków technicznych służących do dokonania opisanego przestępstwa.

¹ Na podstawie opracowania *Kradzież treści TV w Internecie*, Stowarzyszenie „Sygnał”, Warszawa 2018, s. 39–42.

² Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1341).

³ *Kradzież treści TV w Internecie*, s. 39.

⁴ Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym, art. 8.

⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, z późn. zm.).

⁶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.).

Literatura

Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1341).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.).

Kradzież treści TV w Internecie, Stowarzyszenie „Sygnał”, Warszawa 2018.

Summary

Practical tips for police officers fighting sharing

In the present article a way of committing the crime called sharing was described, i.e. the theft and illegal distribution of television contents. A correct way of securing the evidence was indicated. Moreover, there have been presented, in the chronological order, activities one should conduct to secure properly (for the benefit of a trial and technically) the laptop, stationary computer, decoder or TV set (monitor).

While preparing this study the author consulted specialists and experts from Provincial Police Headquarters in Bydgoszcz and from Warsaw Metropolitan Police Headquarters. Additionally, he used technical advices provided by representatives of the “Signal” Association, acting for the benefit of the intellectual property, laws of broadcasters, as well as distributors and recipients of TV programmes.

Tłumaczenie: Renata Cedro